

Kontaktperson
Louisa Jakobsson
Strategi, affär och
verksamhetsutveckling
+46 10 516 60 66
louisa.jakobsson@ri.se

Datum
2026-03-25

Beteckning

Sida
1 (3)

RISE remissyttrande avseende Europeiska Kommissionens förslag till Förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956))

RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE) är Sveriges oberoende statliga forskningsinstitut, med uppdrag att verka för hållbar tillväxt genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och offentlig sektors förnyelse.

RISE uppskattar möjligheten att lämna ett yttrande över EU-kommissionens förslag till förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956)), och välkomnar EU-kommissionens ambition att stärka förutsättningarna för fossilfri industriproduktion och investeringar i tillverkningsindustrin.

RISE ser det som centralt att utvecklingen av EU:s industripolitik, i syfte att möjliggöra den gröna industriomställningen, sker på ett sätt som stärker konkurrenskraft och motståndskraft, samtidigt som grundläggande principer om en öppen ekonomi, välfungerande globala värdekedjor och regelbaserad internationell handel upprätthålls.

Inledande kommentarer

Erfarenheter från industriell omställning visar att tekniksprång och värdetillväxt ofta är mer avgörande än ren volymtillväxt för att åstadkomma starkt konkurrenskraft och samhällsutveckling. RISE ser därför ett behov av att komplettera förordningens kvantitativa mål med dynamiska och innovationsdrivna styrmedel, som värnar om samspelet mellan forsknings-, innovations- och näringspolitik.

Industriell omställning sker i sammanhängande värdekedjor, där råvaror, produktion, förädling och användning är tätt integrerade, varför det behöver säkerställas att policyutformning utgår från ett helhetsperspektiv. Först när hela värdekedjan beaktas som man kan undvika att fokus på enskilda sektorer eller processer leder till ytterligare flaskhalsar och oavsiktliga hinder. RISE vill i detta sammanhang även lyfta fram betydelsen av teknisk infrastruktur, såsom test- och demonstrationsmiljöer, som en central möjliggörare för att uppnå de mål som förslaget ställer upp. Vidare ser RISE ett behov av att ramvillkoren i högre grad speglar industrins långsiktiga och kapitalintensiva investeringslogik, samt värnar om de strategiska fördelar som utvecklingen av ledande gröna teknologier kan ge.

RISE Research Institutes of Sweden AB

Postadress
Box 857
501 15 BORÅS

Besöksadress
Drottning Kristinas
väg 61
114 28 Stockholm

Tfn / Fax / E-post
010-516 50 00
033-13 55 02
info@ri.se

Konfidentialitetsnivå
K2 - Intern

Detta dokument får endast återges i sin helhet, om inte RISE Research Institutes of Sweden AB i förväg skriftligen godkänt annat.

Tillståndsprocesser

RISE ser positivt på ambitionen att förenkla och harmonisera tillståndsprocesser, men vill betona att utmaningarna ofta uppstår i gränssnittet mellan olika delar av värdekedjan, där regelverken tillämpas olika. Erfarenheter från exempelvis batterivärdekedjor visar att tillståndslogiken för produktion, innovation och råvaruutvinning skiljer sig väsentligt, vilket skapar osäkerhet och fördröjningar. Särskilt råvarusidan påverkas starkt av komplexa och resurskrävande processer, inte minst kopplat till miljöprövning och vattenfrågor.

RISE välkomnar därför förslaget om en nationell kontaktpunkt, som kan bidra till ökad transparens och systemförståelse, men vill understryka att detta kräver tillräcklig kompetens och kapacitet för att hantera komplexa värdekedjor.

Europeisk Preferens

RISE ser potential i att använda offentlig upphandling som verktyg för att driva efterfrågan på lågkoldioxidlösningar, och vill betona vikten av att utforma kriterier som i första hand premierar klimatprestanda och innovation. RISE ser ett behov av att utveckla gemensamma standarder och metoder för att identifiera och verifiera ”bästa möjliga” lågkoldioxidlösningar, där initiativ som standardisering och industrinära test- och demonstrationsmiljöer spelar en central roll. En ökad betoning på europeiskt ursprung riskerar att försvåra internationella samarbeten och påverka globala värdekedjor negativt, särskilt för en exportorienterad industri.

Marknadstillgång

Förslaget aktualiserar frågor om ömsesidighet och marknadstillgång i en mer fragmenterad global ekonomi. RISE ser värde i att minska administrativa hinder och komplexitet, men vill samtidigt betona vikten av att EU fortsatt verkar för öppna marknader och förutsägbara investeringsvillkor, för att säkerställa tillgång till kapital, kompetens och teknologi.

Utländska direktinvesteringar

RISE noterar att förslaget stärker styrningen av utländska investeringar i strategiska sektorer. Det är viktigt att sådana mekanismer utformas så att de balanserar behovet av ekonomisk säkerhet med fortsatt attraktivitet för investeringar och internationellt samarbete, särskilt inom forskning och innovation. Därutöver bedömer RISE att förslaget, i sin nuvarande utformning, riskerar att leda till överlappning och parallella notifieringskrav till följd av otillräcklig samordning med befintliga regelverk.

Accelerationsområden

RISE ser positivt på idén om accelerationsområden som verktyg för att samla aktörer, infrastruktur och kompetens, inklusive test- och demonstrationsmiljöer, vilket kan möjliggöra systeminnovation, förutsatt att utvecklingen präglas av tillräcklig koncentration och harmonisering för att undvika fragmentering.

Samtidigt vill RISE understryka vikten av att inte låsa fast utvecklingen till ett begränsat antal geografiska eller teknologiska områden, utan att säkerställa flexibilitet och långsiktighet i investeringar, i enlighet med industrins kapitalintensiva och långcykliska karaktär.

Kopplingen till EU-förordningen om netto-nollindustri

RISE vill särskilt uppmärksamma relationen mellan det föreslagna Industrial Accelerator Act (IAA) och den nyligen antagna Net-Zero Industry Act (NZIA), som utgör en central del av EU:s industripolitiska ramverk för den gröna omställningen.

Där NZIA primärt syftar till att möjliggöra uppbyggnaden av kapacitet inom EU, introducerar IAA mer direkta styrmedel för att säkerställa att denna kapacitet också omsätts i faktisk produktion och värdeskapande inom unionen, genom kopplingar till offentlig upphandling, statliga stödprogram och villkor för utländska direktinvesteringar.

RISE välkomnar att denna utveckling innebär ett tydligt steg mot en mer aktiv och integrerad EU-industripolitik, där samspelet mellan olika policyinstrument får ökad betydelse. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att de styrmedel som införs inom ramen för IAA utformas på ett sätt som stärker de mål som uttrycks i NZIA.

Särskilt angeläget är att styrningen fortsatt främjar innovation, teknikutveckling och uppskalning av nya lösningar, och att åtgärder för att stärka europeisk produktion inte i onödan begränsar internationella samarbeten och globala värdekedjor. Kriterier kopplade till exempelvis upphandling och stöd bör i första hand utgå från verifierad klimatprestanda och systemeffekt.

Övriga kommentarer – teknikinfrastukturer för genomförande

RISE vill särskilt lyfta betydelsen av teknikinfrastuktur, inklusive test- och demonstrationsmiljöer, för genomförandet av förordningen. Flera delar av förslaget, såsom accelerationsområden, förenklade tillståndprocesser och ökade krav på verifierad klimatprestanda, förutsätter i praktiken tillgång till väl fungerande miljöer för testning, validering och uppskalning av ny teknik.

Erfarenheter från industriell omställning visar att steget från forskning till fullskalig produktion ofta är komplext och kapitalkrävande, och att test- och demonstrationsinfrastruktur spelar en avgörande roll i denna övergång. Utan tillgång till sådan infrastruktur finns en risk att de krav och ambitioner som föreslås i IAA blir svåra att implementera i praktiken.

RISE ser därför ett behov av att tydligare beakta hur sådana infrastrukturer kan stödjas och integreras i genomförandet av förordningen, för att säkerställa att de ambitioner som uttrycks i förslaget kan realiseras i praktiken.

RISE Research Institutes of Sweden AB

Beslutats av

Malin Frenning, VD